

Türkiye’de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984-2012)

Gönül ALKAN*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Türkiye’deki üniversitelerde muhasebe alanında yapılmış kayıtlı ve ulaşılabilecek bulunan yüksek lisans ve doktora tezlerinin; profilini, alana katkılarını, içerik ve konu açısından zaman içindeki yönelimini belirlemektir. Çalışma 1984-2012 yılları arasında muhasebe alanında yazılan ve erişime açık 656 lisansüstü tezi kapsamaktadır. Tezler içerik analizi yöntemi kullanılarak konularına, kullanılan yöntemlere, geliştirilen öneri ve alana katkı gibi belirli kriterlere göre incelenerek sınıflandırılmıştır. Araştırma verileri Excel programında değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe , lisansüstü tezler.

JEL Sınıflandırması: M40,I21.

A Review On The Contents Of The Graduate Thesis Conducted On Accounting In Turkey (1984-2012)

ABSTRACT

The purpose of this study is to present the number of graduate-level accounting theses, and their distribution to years, universities, sub-topics and areas of interest. This study includes 656 theses written between the years 1984-2012, registered in Council of Higher Education (YÖK) National Theses Center under accounting topic. Content analysis method was used. Thesis topic, the method according to the criteria of the contributions were classification. Research data were evaluated in an Excel spreadsheet. Thesis Center National Council of Higher Education as a means of data collection were used.

Keywords: Postgraduate thesis, accounting research.

Jel Classification: M40,I21.

* Yrd.Doç.Dr. Gönül Alkan, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Meslek Yüksekokulu, gonul.ipek@deu.edu.tr

1. GİRİŞ

Bilimsel bilginin üretilmesini ve toplumsal gelişmeyi sağlayan en önemli kurumlar üniversitelerdir. Lisansüstü eğitimler bilgi üretimine katkı sağlayan ve üniversitelerin araştırma yönünü destekleyen eğitimlerdir. Lisansüstü eğitimlerin belirli bir alanda uzman yetiştirme işlevinin yanında en önemli işlevi geleceğin akademisyenlerinin yetiştirilmesini sağlamaktır.

Bibliyometrik araştırmalar yayınların farklı yöntemlerle analiz edilmesine ve bilimsel amaçlı çalışmaların değerlendirilmesine olanak sağlayan araştırmalardır. Bu bağlamda bibliyometrik yöntemler bilimsel çalışmaların sonuçlarının ve etkinliğinin ölçülmesini sağlar. Bibliyometrik araştırmalar bilim dallarının kendi alanlarındaki yayın yeterliliğini; yayın sayısı, yayın niteliği, yayın yapılan dergilerin ait olduğu endekslerin seçimi gibi kriterler ışığında değerlendirerek geleceğe yönelik bilim politikalarının oluşturulmasına yardımcı olur.

Bu bağlamda bu araştırma Türkiye’de hazırlanan muhasebe konulu lisansüstü tezlerin belirlenen kriterler ışığında kategorik olarak incelenmesi, sınıflandırılması, uygulama bölümünde kullanılan yöntemlerin ve çalışma alanlarının değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen verilere göre Türkiye’de 2012 sonu itibariyle toplam 329.723 tez hazırlanmıştır. Hazırlanan tezlerin 230.938’i yüksek lisans, 59.090 adedi doktora, 38.679’u tıpta uzmanlık ve 1.016’sı sanatta yeterlik tezidir.

2. LİSANSÜSTÜ TEZLERLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Tezlere yönelik farklı alanlarda farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalar bibliyometrik analizler, tezlerin içerik analizi ve konu dağılımları, en sık atıf yapılan kaynaklar, kullanılan araştırma yöntemleri ve veri toplama teknikleri gibi özellikler üzerinde yoğunlaşmaktadır. (Al ve Tonta,2004:24).

Bozyiğit ve Yasa tarafından 2012 yılında yapılan bir araştırmada pazarlama alanındaki lisansüstü tezler incelenmiştir (Bozyiğit ve Yasa,2012:55-74). Benligiray bankacılık konusunda hazırlanan tezlerin konularının hazırlandıkları dönemde gelişmeler ekseninde incelemiştir (Benligiray, 2012:26-46). Karkın Müzik Bilimleri alanında yapılan lisansüstü tezlerin mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla yaptığı araştırmada tarama modelini kullanmıştır. Göktaş ve Erdem 2006’da sağlık yönetimi alanında yapılan tezlerin profilini belirlemeye yönelik olarak yaptıkları araştırmada sağlık yönetiminin farklı alanların etkileşimine açık multidisipliner özellikler sergilediği bulgusuna ulaşmıştır.

3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırma, “bilginin bulunması, geliştirilmesi ve gerçeğe uygun olup olmadığının kontrol edilmesi için harcanan çaba”dır (Arslantürk, 1995: 14). Bilimsel araştırmalar, bilim ve teknoloji alanının ve toplumun gelişmesinin en dinamik unsurunu oluştururlar.

Bibliyometrik araştırmalar ile bir ülkenin bilimsel yayın politikası değerlendirilebileceği gibi, araştırmacıların ya da kurumların yayın performanslarını da ölçmek olanaklıdır. (Al,2008,265).Günümüz üniversitelerinin önemli bir diğer işlevi de, toplumların idealleri ve değerleri ile yaşanan olayların, sorunların ve beklentilerin doğru algılanmasına, tanımlanmasına ve yaşanan sorunlara gerçekçi çözüm önerileri geliştirerek bunların uygulamaya aktarılmasına yardımcı olmaktır. Ülkemizde yükseköğretimi düzenleyen 2547 sayılı Kanun bu işlevi “uygulama alanına yardım” şeklinde özetlemiştir. Bu işlevin yerine getirilmesinde de lisansüstü eğitimin önemli bir yeri ve ağırlığı vardır. Çünkü üniversitelerimizdeki araştırma geliştirme çalışmalarının birçoğu lisansüstü eğitim çalışmalarını kapsamında ve lisansüstü öğrencilerinin katkılarıyla yürütölmektedir (Arıcı, 2001, 57).

Lisansüstü eğitimin Türkiye’deki gelişimi 1970-1982 arası dönemde lisansüstü eğitimde ABD model alınarak lisansüstü eğitim master (yüksek lisans) ve doktora olarak kademelendirilmiş ve tez hazırlama şartı getirilmesiyle başlamıştır. 1982 sonrası dönemde ise yüksek lisans ve doktora eğitimi için enstitüler kurulmuş, enstitülerle birlikte yüksek lisans ve doktora çalışmaları lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğine bağlanmıştır. Daha sonra “yüksek lisans” şartının getirilmesiyle lisansüstü eğitim iki kademeli bir yapıya kavuşturulmuştur. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’un 65. maddesi 13/b fıkrasına göre Lisansüstü öğretim esaslarının Üniversitelerarası Kurul tarafından çıkarılacak Yönetmelikle düzenlenmesi kararlaştırılmıştır (Bozan,2012:178).

4. ARAşTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bilimsel bilginin üretilmesi ve paylaşılması üniversitelerin en önemli görevlerinden biridir. Üniversiteler, toplumsal işlevlerinden birisi olan araştırma yapmak ve yeni teknolojiler üretmek görevlerinin önemli bir bölümünü, lisansüstü eğitim sürecinde yapılan araştırmalar ile yerine getirir. Bu bağlamda muhasebe alanında yapılan lisansüstü araştırmaların alana katkısı önemlidir. Bu çalışma, muhasebe alanında yayımlanan lisansüstü yönelik bir içerik analizi örneği olması, daha önce bu alana yönelik içerik analizi çalışmasının bulunmaması ve çalışmadan elde edilen bulguların bu alandaki tezlerin niteliği konusunda araştırmacılara bilgi sağlaması açısından önemlidir.

YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen verilere göre Türkiye’de muhasebe alanında ilk lisansüstü tez 1984 yılında finansal tablolar konusunda hazırlanmıştır. 1984-2012 yılları arasında muhasebe alanında 1210 adet tez hazırlanmıştır. Bu araştırmada YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kullanıma açık olan (izinli) 656 lisansüstü tez içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

5. ARAşTIRMANIN YÖNTEMİ

Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan içerik analizi, metinlerin bazı özelliklerini sayısal olarak belirten bir analiz yöntemi olup materyalin nitel analizi ve istatistiksel sonuçları arasında köprü görevi görmektedir (Bauer, 2003). İçerik analizinde

birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemekte ve yorumlanmaktadır.

Sosyal bilimler alanında sıkça başvurulan analiz yöntemlerinde biri olan içerik analizi yazılı materyallerin sistematik bir biçimde incelenmesine olanak sağlamaktadır. İçerik analizinin temel amacı elde edilen verileri açıklamak, veriler arasında ilişki kurmak ve yorumlamaktır. Bu amaçla veriler düzenlenerek kodlanır, temalar belirlenir ve düzenlenir elde edilen bulgular değerlendirilir.

Çalışmada anahtar sözcükler aracılığı ile lisansüstü tezi hazırlayan kişinin ve danışmanının adı, tez konusu, özgün dili, türü, yazım yılı, yapıldığı üniversite anabilim dalı, içeriği kullanılan araştırma yöntemi ve araştırma yapılan sektör ile ilgili veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler Excel programına aktarılarak düzenlenmiştir. Excel’de kodlanan veriler belirlenen temalar ekseninde incelenerek yorumlanmıştır.

6. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Araştırmanın kısıtı YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan tezlerin 2006 yılından sonra elektronik olarak sisteme aktarılması nedeniyle 1984-2006 yılları arasında erişime açılan tez sayısının sayısal olarak sınırlı olmasıdır. Muhasebe alanında yazılan 1.210 lisansüstü tezdən 853’ü 1984 -2006 yılları arasında hazırlanmıştır. Bu tezlerin 123’ü doktora tezi 730’u yüksek lisans tezidir ve sadece %9’u erişime açıktır.

YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kayıtlı tezlerin muhasebe alanındaki bütün tezleri kapsadığı ve elektronik ortamda doğru kaydedildiği araştırmanın temel varsayımlarından biridir. Hazırlanan tezlerin bilimsel yöntemler kullanılarak hazırlandığı araştırmanın diğer varsayımdır

7. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen verilere göre Türkiye’de muhasebe alanında 1984-2012 yılları arasında muhasebe alanında 1210 tez hazırlanmıştır. Bu araştırmada YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kullanıma açık olan (izinli) 656 lisansüstü tez incelenmiştir

Tablo 1: Muhasebe Alanındaki Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

YILLAR	DOKTORA	YÜKSEK LİSANS	TOPLAM
1984-1990	13	62	75
1991-2000	79	445	524
2001-2012	120	491	611
TOPLAM	212	998	1210

YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kayıtlı olan muhasebe alanında hazırlanan tezlerin dağılımı Tablo 1’ de verilmiştir. Muhasebe alanındaki tezlerin %18’ doktora %82’si yüksek lisans tezidir. Doktora tezlerinin %57’si, yüksek lisans tezlerinin %49’u 2001-2012 döneminde hazırlanmıştır.

Tablo 2: Muhasebe Alanındaki Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

ÜNİVERSİTE	DOKTORA	YÜKSEK LİSANS	TOPLAM	YÜZDE
MARMARA ÜNİV.	45	257	302	0,25
İSTANBUL ÜNİV.	20	124	144	0,12
GAZİ ÜNİV.	22	105	127	0,10
ANADOLU ÜNİV.	19	54	73	0,06
SAKARYA ÜNİV.	11	38	49	0,04
ATATÜRK ÜNİV.	9	31	40	0,03
DOKUZ EYLÜL ÜNİV.	8	27	35	0,03
ANKARA ÜNİV.	8	18	26	0,02
AFYON KOCATEPE ÜNİV.	7	17	24	0,02
SELÇUK ÜNİV.	8	10	18	0,01
ÇUKUROVA ÜNİV.	3	14	17	0,01
HACETTEPE ÜNİV.	0	17	17	0,01
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİV.	7	9	16	0,01
MUĞLA ÜNİV.	0	15	15	0,01
ÇANAKKALE 18 MART ÜNİV.	1	12	13	0,01
BOĞAZİÇİ ÜNİV.	4	8	12	0,01
CELAL BAYAR ÜNİV.	1	10	11	0,01
ERCİYES ÜNİV.	0	10	10	0,01
AKDENİZ ÜNİV.	2	7	9	0,01
NİĞDE ÜNİV.	1	8	9	0,01
GEBZE YÜKSEK TEKN. ÜNİV.	2	5	7	0,01
GAZİANTEP ÜNİV.	0	6	6	0,00
BAŞKENT ÜNİV.	1	4	5	0,00
CUMHURİYET ÜNİV.	0	3	3	0,00
İSTANBUL AYDIN ÜNİV.	0	3	3	0,00
GAZİOSMANPAŞA ÜNİV.	0	2	2	0,00
DİĞER	11	202	213	0,18
TOPLAM	212	998	1.210	1,00

Muhasebe alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin %24'ü Marmara Üniversitesi'nde, %12'si İstanbul Üniversitesi'nde, %10'u Gazi Üniversitesi'nde, %6'sı Anadolu Üniversitesi'nde hazırlanmıştır. Doktora tezlerinin %21'i Marmara Üniversitesi'nde, %10' u Gazi Üniversitesi'nde, %9'u İstanbul Üniversitesi'nde hazırlanmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde erişime açık olan muhasebe alanında hazırlanmış tezlerle ilgili içerik analizine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3: Araştırma Kapsamındaki Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam	Yıllar	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam
1984	1	0	1	1999	0	0	0
1985	1	0	1	2000	0	2	2
1986	0	0	0	2001	0	1	1
1987	0	0	0	2002	0	2	2
1988	0	0	0	2003	1	1	2
1989	1	0	1	2004	8	7	15
1990	0	1	1	2005	6	20	26
1991	0	1	1	2006	9	73	82
1992	1	1	2	2007	12	88	100
1993	1	0	1	2008	14	57	71
1994	1	2	3	2009	14	86	100
1995	1	1	2	2010	29	118	147
1996	2	5	7	2011	10	36	46
1997	0	1	1	2012	12	24	36
1998	2	3	5		126	530	656

Araştırma kapsamındaki tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 3'de gösterilmiştir. 1984-2012 döneminde hazırlanan ve erişime açık olan tezlerin %20'si doktora tezi %80'i yüksek lisans tezidir.

Tablo 4: Araştırma Kapsamındaki Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

KONU	YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	TOPLAM	YÜZDE
Standartlar (UFRS-TMS-TFRS)	142	18	160	0,24
Muhasebe Uygulamaları	66	6	72	0,11
Maliyet Muhasebesi	48	16	64	0,10
Denetim	35	11	46	0,07
Devlet Muhasebesi	33	11	44	0,07
Finansal Raporlama	25	10	35	0,05
Meslek Elemanları	23	6	29	0,04
Muhasebe Eğitimi	19	4	23	0,04
Etik	16	4	20	0,03
Vergi Muhasebesi	17	2	19	0,03
Finansal Analiz	8	10	18	0,03
İç Kontrol	14	2	16	0,02
Muhasebe Bilgi Sistemi	12	3	15	0,02
Basel II	10	3	13	0,02
Çevre Muhasebesi	9	1	10	0,02
Değerleme	3	7	10	0,02
Enflasyon Muhasebesi	8	2	10	0,02
Muhasebe Tarihi	4	2	6	0,01
Yönetim Muhasebesi	5	1	6	0,01
Adli Muhasebe	5	0	5	0,01
İnşaat Muhasebesi	4	1	5	0,01
Riskten Korunma Muhasebesi	3	0	3	0,00
Yaratıcı Muhasebe	3	0	3	0,00
Alacak Yönetimi	2	0	2	0,00
Banka Muhasebesi	1	1	2	0,00
Birleşme	2	0	2	0,00
Finansal Performans	1	1	2	0,00
Hesap Planı	1	1	2	0,00
Finansman Teknikleri	1	1	2	0,00
Barter	0	1	1	0,00
Dış Ticaret	1	0	1	0,00
Elektronik Defter	1	0	1	0,00
Entelektüel Sermaye	0	1	1	0,00
Süreç Muhasebesi	0	1	1	0,00
Tarım Muhasebesi	1	0	1	0,00
Diğer	6	0	14	0,02
TOPLAM	530	126	656	1,00

Muhasebe alanında hazırlanan tezlerin %24'ünün Muhasebe Standartları, (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları - Türkiye Muhasebe Standartları) konusunda hazırlandığı belirlenmiştir. Doktora tezlerinin %14'ünün konusu standartlardır. Standartlar konusunda hazırlanan tezlerin %31'i 2010-2011 ve 2012 yıllarında hazırlanmıştır. Bu bağlamda muhasebe alanında hazırlanan tezlerin konularının güncel gelişmelere paralel olarak belirlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5: Araştırma Kapsamındaki Tezlerin Standartlara Göre Dağılımı

Standartlar	Yüksek Lisans	Doktora
TMS 1 Mali Tabloların Sunumu	%9	
TMS 2 Stoklar	%3	
TFRS 3 İşletme Birleşmeleri	%1	
TFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri	%4	
TFRS 8 Faaliyet Bölümleri	%2	%25
TMS 11 İnşaat Sözleşmeleri	%1	
TMS 12 Ertelenmiş Vergi Uygulamaları	%14	
TMS 16 Maddi Duran Varlıklar		
TMS 18 Hasılat	%3	
TMS 20 Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması	%1	
TMS 23 Borçlanma Maliyetleri	%14	
TMS 27 Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar	%3	
TMS 31 İş Ortaklıklarındaki Paylar	%1	
TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar	%3	
TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar	%1	
TMS 41 Tarımsal Faaliyetler	%1	%12,5
KOBİ UFRS	%11	%25
IASB /UFRS	%1	
AR-GE	%1	
UFRS /TDHP Karşılaştırma	%11	%25
UFRS Ülkeler arası Karşılaştırma	%6	
Değerleme	%3	
UFRS ve Maliyet-Maliyet Denetimi-	%6	%12,5
UFRS 29	%1	
UFRS 39 Hedge Muhasebesi	%1	
Diğer	%1	
TOPLAM	100	100

Standartlara göre tezlerin dağılımı incelendiğinde doktora tezlerinin TFRS 8 Faaliyet Bölümleri, KOBİ UFRS, Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları ile Tek Düzen Hesap Planı'nın karşılaştırılması, TMS 41 Tarımsal Faaliyetler ve Üretim işletmelerinde Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (TMS/TFRS) maliyet sistemlerine etkileri konularına odaklandığı görülmektedir. Araştırma bulgularına göre yüksek lisans tezlerinin %14 'ü TMS 12 Ertelenmiş Vergi Uygulamaları ile TMS 23 Borçlanma Maliyetleri konularında yazılmıştır. TMS 1 Mali Tabloların Sunumu en çok çalışılan ikinci konudur. Ülkelerarası standartların karşılaştırılması konusu da araştırmacılar tarafından ilgi gösterilen konular arasındadır.

Standartlar konusunda hazırlanan tezler kullanılan araştırma yöntemi açısından değerlendirildiğinde araştırmacıların %36'sının kaynak tarama modelini tercih ettiği ve uygulama yapmadığı, %28'inin konuyu bir uygulama örneği ile sunduğu, %20'sinin alan araştırması yaptığı ve %10'unun ülke uygulamalarını karşılaştırmalı olarak yansıttığı bulgularına ulaşılmıştır. Alan araştırması ve örnek uygulama ile yapılan çalışmalar İMKB ve sanayi işletmelerinde yapılırken, karşılaştırma yapılan ülkeler Azerbaycan, Kırgızistan'dır.

Türkiye'de Muhasebe Standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları konulu tezlerin yoğunlukla Marmara Üniversitesi'nde yazıldığı görülmektedir. Standartlar konulu Yüksek Lisans Tezleri'nin %33'ü doktora Tezleri'nin %38'i Marmara Üniversitesi'nde hazırlanmıştır

İşletmelerdeki muhasebe uygulamaları ve muhasebe süreçlerine yönelik araştırmalar tezlerin %10'unu oluşturmaktadır. Bu tezlerin 6'sı doktora tezi 66'sı yüksek lisans tezidir. Muhasebe uygulamalarını ve süreçlerini aktaran araştırmacıların %44'ü uygulama örnekleriyle içeriklerine zenginlik katarken, %22'si muhasebe uygulamalarını ve süreçlerini anlatırken uygulama örneğine gereksinim duymamıştır.

Muhasebe alanında lisansüstü araştırma yapan araştırmacıları ilgi duydukları alanlardan biri de maliyet muhasebesidir. Özellikle faaliyet tabanlı maliyetleme konusu en çok incelenen konulardan biridir. Maliyet muhasebesi ve ilgili konular tezlerin %10'unda incelenmiştir. Doktora tezlerini %11'i maliyet muhasebesi konusunda hazırlanmıştır. Maliyet muhasebesi konusunda hazırlanan tezlerin 7'si sağlık sektöründeki maliyetlerin hesaplanması ile ilgilidir. Maliyet muhasebesi konusunda hazırlanan tezlerin %61 'i örnek işletme uygulamalarını içermektedir.

Muhasebe Denetimi ve bağımsız denetim, devlet muhasebesi, finansal raporlama, meslek elemanları (Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir) ile ilgili araştırmalar, muhasebe eğitimi ve meslek etiği konuları araştırmacılar tarafından ilgi gören diğer konulardır. Süreç muhasebesi ve yaratıcı muhasebe gibi konuların araştırmacılar tarafından incelenmesi şüphesiz muhasebe alanına önemli katkılar sağlayacaktır.

Muhasebe eğitimi alanında hazırlanan tezlerin büyük çoğunluğu Ticaret Meslek Liseleri'ndeki muhasebe eğitimi üzerine yapılan araştırmaları içermektedir ve ortak bulgu bu kurumlardaki muhasebe eğitimin yetersizliğidir.

Tablo 6: Araştırma Kapsamındaki Tezlerin Araştırma Yaptıkları İşletme Türlerine (Sektörlere) Göre Dağılımı

İŞLETME TÜRLERİ	YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	TOPLAM	YÜZDE
Üretim	94	45	139	0,29
Finans	34	6	40	0,08
Meslek Elemanları	29	8	37	0,08
Eğitim	25	1	26	0,05
KOBİ	19	3	22	0,05
Denetim Şti.	10	9	19	0,04
Turizm	1	18	19	0,04
Kamu	5	12	17	0,04
İthalat-İhracat	13	1	14	0,03
İnşaat	1	12	13	0,03
Diğer	11	1	12	0,03
Tarım	9	3	12	0,03
Hizmet	5	1	6	0,01
Vakıf-Dernek	5	0	5	0,01
Bilişim	3	1	4	0,01
Denizcilik	3	1	4	0,01
Holding	1	3	4	0,01
Havacılık	0	2	2	0,00
Kimya	2	0	2	0,00
Diğer	61	18	79	0,17
TOPLAM	331	145	476	1,00

Muhasebe alanında hazırlanan tezlerin içerik analizleri sonucunda elde edilen bulgulardan biri de araştırmacıların inceleme yaptıkları sektörlere ilişkin bulgulardır. Lisansüstü tezlerin %72'si belirli bir işletme türü, eğitim alanı veya meslek mensuplarına yönelik araştırmalar içermektedir. Üretim işletmeleri en çok incelenen işletmelerdir. Lisansüstü araştırmaların %29'u üretim işletmeleri, %8'i finans sektörü üzerinden araştırmalarını hazırlamışlardır. Alan araştırması yapılan çalışmaların bir kısmı meslek mensupları ile anket yöntemi yoluyla bilgi toplarken, eğitim konusundaki çalışmalar anket yönteminin yanı sıra içerik analizini de kullanarak bilgi toplamışlardır. Muhasebe konusunda

hazırlanan yüksek lisans tezleri ortalama 119 sayfadan oluşmaktadır. Doktora tezleri sayfa sayısı açısından incelendiğinde ortalama 178 sayfadan oluştukları belirlenmiştir.

8. SONUÇ

Bu çalışma Yükseköğrenim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında muhasebe anahtar sözcüğü altında kayıtlı olan tezlerin profilini, araştırma konularını ve muhasebe alanındaki araştırmaların zaman içindeki yönelimini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. İşletmelerde muhasebe fonksiyonunun bir işletme için sahip olduğu önemin farkına varılması ve bu alanda yapılan sektörel araştırmalar muhasebe yazınına katkı sağlayacaktır. Bu çalışma

- Muhasebe alanındaki araştırmalar konu seçimi açısından değerlendirildiğinde zaman içindeki eğilimlerin konu seçimini etkilediği görülmektedir. 2003-2006 yıllarında hazırlanan tezlerin enflasyon muhasebesi odaklı olması ve Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları'na yönelik araştırmaların sayısal çoğunluğu bu görüşü desteklemektedir. Standartlar konusunda hazırlanan tezlerin %31'i 2010-2011 ve 2012 yıllarında hazırlanmıştır.

- TFRS 8 Faaliyet Bölümleri, KOBİ UFRS, Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları ile Tek Düzen Hesap Planı'nın karşılaştırılması, TMS 41 Tarımsal Faaliyetler ve Üretim işletmelerinde Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (TMS/TFRS) maliyet sistemlerine etkileri, TMS 12 Ertelenmiş Vergi Uygulamaları ile TMS 23 Borçlanma Maliyetleri, TMS 1 Mali Tabloların Sunumu, hazırlanan tezlerde en çok işlenen standartlardır. Standartlar konusunda hazırlanan tezlerde kaynak tarama, uygulama örneği, alan araştırması ve ülke uygulamalarını karşılaştırılması en çok kullanılan araştırma yöntemleridir.

- Tezlerin büyük çoğunluğu (491 adet) 2001-2012 döneminde hazırlanmıştır. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun 2002'de kurulması ve standartların gelişme süreci 2001'den sonra araştırmacıların muhasebe alanına ilgisini arttırmıştır.

- Muhasebe alanında yapılan tezlerin %25'i Marmara Üniversitesi'nde hazırlanmıştır. İşletme bölümü bulunan birçok üniversitede muhasebe alanında tez yapılmamaktadır.

- Maliyet muhasebesi alanında hazırlanan tezler genellikle Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Sağlık İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi konularında hazırlanmıştır.

- Muhasebe uygulamalarını ve süreçlerini aktaran araştırmacıların %22'sinin uygulama örneğine gereksinim duymadan konuyu aktarması araştırma sonucunda elde edilen ilginç bulgulardan biridir.

- Muhasebe eğitimi alanında hazırlanan tezlerin Ticaret Meslek Liseleri'ndeki muhasebe eğitimi üzerine yapılan araştırmaları içermektedir ve ortak bulgu bu kurumlardaki muhasebe eğitimin yetersizliğidir. Mesleki istihdamda önemli payı olan lisans ve ön lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin araştırmacılar tarafından incelenmemesi düşündürücüdür.

- Muhasebe Denetimi ve bağımsız denetim, devlet muhasebesi, finansal raporlama, meslek elemanları (Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir) ile ilgili araştırmalar, muhasebe eğitimi ve meslek etiği konuları araştırmacılar tarafından ilgi gören diğer konulardır.

- Süreç muhasebesi ve yaratıcı muhasebe gibi konuların araştırmacılar tarafından incelenmesi muhasebe alanına önemli katkılar sağlayacaktır.

Türkiye muhasebe yazınının bibliyometrik analizlerle incelendiği çalışmalar kısıtlı sayıda olduğundan muhasebe yazınına yönelik bibliyometrik analizlerin farklı yöntem ve faktörlere bağlı olarak gerçekleştirilmesi, muhasebe yazınının gelişmesi açısından önemlidir. Bu bağlamda en önemli görev üniversitelere ve meslek örgütlerine düşmektedir

KAYNAKLAR

- Al, Umut-Tonta, Yaşar.(2004), “Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar”, Bilgi Dünyası, Cilt 5, Sayı 1, ss.19-47.
- Al, Umut. (2008), “Bilimsel Yayınların Değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye’nin Performansı”, Bilgi Dünyası, Cilt,9, Sayı 2, ss. 263-285.
- Arıcı, Hüsnü. (2001), “Sosyal Bilimler Alanında Bilim Adamı Yetiştirme, Lisansüstü Eğitim” Bilim Adamı Yetiştirme Lisansüstü Eğitim Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri, Sayı 7 (2 Haziran 1997), ss.53-64.
- Arslantürk, Zeki, (1995), Araştırma Metod ve Teknikleri, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, No: 103, ss.14.
- Bauer, Martin. W. (2003). Classical content analysis: A review. In M. W. Bauer & G. Gaskell (Eds). Qualitative researching with text, image and sound London: Sage Publication, ss. 131.
- Benliray, Serap, (2012), “Araştırmacıların Bankacılık Alanına Bilimsel Katkıları: Bankacılık Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlere İlişkin Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Cilt,3, Sayı,6, ss.26 -46 .
- Bozan, Mahmut. (2012), “Lisansüstü Eğitimde Nitelik Arayışları” Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi Cilt 4, No 2.
- Bozyiğit, Sezen-.Yaşa Eda. (2012), Araştırmacıların Pazarlama Alanına Bilimsel Katkıları: “Pazarlama Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlere İlişkin Bir Araştırma”, 17.Pazarlama Kongresi Bildiri Kitabı.s.54-110, Balkesir.
- Göktaş Bayram-Erdem Ramazan. (2005). “Sağlık Yönetimi Alanında Yapılan Tezlerin Profili”. Fırat Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi, Erişim: [http://web.firat.edu.tr/shmyo/edergi/ciltbirsayibir/ Goktas% 20ve%20 Erdem.pdf](http://web.firat.edu.tr/shmyo/edergi/ciltbirsayibir/Goktas%20ve%20Erdem.pdf)
- Karkın, Metin. (2011).”Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt 1, Sayı, 2,s,143-149.